Quddiem l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji

Każ ASF 069/2023

DC

V.

Crystal Finance Investments Limited (C 26761)

c/o Calamatta Cuschieri Investment Services Ltd (C 13729)

Deċiżjoni Preliminari

L-Arbitru Sostitut:

1. Ra l-ilment ddatat 16 ta' Mejju 2023 (li l-Uffiċċju tal-Arbitru rċieva fl-24 ta' Mejju 2023), liema lment fi ftit kliem jikkonċerna nvestimenti mal-Crystal Finance Investments Limited li jmorru lura għat-28 ta' April 2014.

2. Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz (Calamatta Cuschieri Investment Services Ltd) bid-data 12 ta' Ġunju 2023, f'liema risposta fost affarijiet oħra kiteb illi:

> 'b'konformita' mal-Kapitolu 555 tal-Liġijiet ta' Malta li speċifikament jirregola l-funzjonijiet tal-Arbitru Finanzjarju, inqisu li dan l-ilment huwa ċar li għadda mill-perjodu ta' preskrizzjoni tiegħu, ġaladarba s-sentejn mil-jum li fih il-kwerelant l-ewwel kellhom għarfien tal-kwistjonijiet li dwarhom ilmentat ilhom li għaddew.'

3. Ra l-ittra tal-provditur tas-servizz bid-data 14 ta' Settembru 2023, f'liema ittra l-provditur :

(i) innota li skont l-Artikolu 21(c) tal-Att dwar l-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji (Kap 555 tal-Liġijiet ta' Malta), l-Arbitru għandu jkollu l-kompetenza li jisma ilmenti jekk ilment ikun irreġistrat bil-miktub mal-fornitur tas-servizz mhux aktar tard minn sentejn mil-jum li fih il-kwerelant kellu l-ewwel għarfien tal-kwistjonijiet li dwarhom ikun sar l-ilment;

(ii) sostna li fid-dawl tal-fatt li l-ilmentatur kien investa u rċieva s-servizz suġġett għall-ilment fi Frar 2014 u li l-ilment kien ippreżentat lill-Kumpanija f'Marzu 2023, dan il-każ huwa preskritt;

(iii) talab li l-Arbitru Sostitut jinnota li l-ilmentatur ġie nnotifikat bin-nuqqas ta' ħlas ta' tnejn mill-bonds (8.875% Rickmers Holding 2018 u 9.5% Edcon 2018) fis-7 ta' Lulju 2017 u l-17 ta' Ġunju 2016 rispettivament.

4. Ra l-ittra tal-ilmentatriċi (tramite r-rappreżentanti legali tagħha) ddatata 28 ta' Settembru 2023, f'liema ittra l-ilmentatriċi:[1]

(i) kkonfermat li rċeviet kopja tal-ittra tal-provditur tas-servizz bid-data 14 ta' Settembru 2023;

(ii) sostniet li l-istat ta' fatti ġew a sapienza tagħha permezz ta' telefonata mas-Sinjura Roseanne Camilleri fil-5 ta' Jannar 2023 liema telefonata ġiet segwita minn laqgħa ma' l-istess Ms Camilleri nhar is-16 ta' Jannar 2023; kien biss f'dan l-istadju li kellha l-ewwel għarfien dwar il- falliment tal-bonds in kwistjoni;

(iii) sostniet li qabel Jannar 2023 id-diskors kien tali li ma jallarmax lill-investitriċi;

(iv) sostniet ukoll li meta rċeviet l-ittri tas-17 ta' Ġunju 2016 u tas-7 ta' Lulju 2017, kienet ċemplet lis-Sur John Gonzi li dak iż-żmien kien jaħdem mal-kumpanija Crystal Finance Investments Limited, u dejjem ingħatat il-parir biex tħalli l-flus fejn huma, u li ma kien hemm xejn allarmanti u / jew inkwetanti;

(v) allegat ukoll illi s-Sur Gonzi kien jassiguraha li kienet se tieħu lura l-ammont intier;

(vi) sostniet li dejjem baqgħet tirċievi *statements* in konnessjoni mal-investimenti tagħha;

(vii) sostniet ukoll li l-ittra tas-17 ta' Ġunju 2016 kienet titkellem dwar 'diffikultajiet' li wasslu għal differimenti ta' ħlasijiet tal-imgħax fuq il-*bonds*;

(viii) sostniet illi kien hemm nuqqas ta' għarfien u nuqqas ta' trasparenza min-naħħa tal-provditur tas-servizz, u t-terminu taħt il-Kap 555 jiskatta biss minn meta ngħatalha l-informazzjoni li fiż-żewġ *bonds* mertu tal-ilment hemm kwistjoni serja u stat ta' falliment;

(ix) sostniet ukoll illi wara l-informazzjoni li ngħatatilha f'Jannar 2023 ħadet azzjoni permezz ta' ittra bid-data 24 ta' Marzu 2023, għal liema ittra rċeviet risposta fit-13 ta' April 2023 u fis-16 ta' Mejju 2023 ilmentat mal-Arbitru għas-Servizzi Finanzjarji;

(x) għamlet referenza għall-każ ASF 016/21, liema każ kien jinvolvi l-istess provditur ta' servizz;

(xi) u annettiet affidavit tagħha stess flimkien ma' kopja ta' *statement* tal-31 ta' Diċembru 2022 u ta' 1 ta' Lulju 2023, kif ukoll kopja tal-korrispondenza tal-24 ta' Marzu 2023.

5. Ra r-risposta ulterjuri tal-provditur tas-servizz tas-6 ta' Ottubru 2023, f'liema ittra:[2]

(i) rrisponda li saru numru ta' dikjarazzjonijiet li mhumiex sostanzjati, li mhumiex veritieri u li jmorru oltre l-kwistjoni tal-preskrizzjoni. Speċifikament irrefera għal dak li ntqal dwar is-Sur John Gonzi, dwar in-nuqqas ta' ċarezza fil-komunikazzjonijiet u għal-livell ta' edukazzjoni tal-ilmentatriċi;

(ii) sostna li l-ittri tal-2016 u tal-2017 intbgħatu kemm bl-Ingliż kif ukoll bil-Malti, u pprovdew rappreżentazzjonijiet fattwali tas-sitwazzjoni madwar il-*bonds* in kwistjoni;

[1] Fil-qosor. Din mhix riproduzzjoni tal-ittra, iżda rijassunt tal-punti prinċipali.
[2] Dan li jsegwi huwa rijassunt tal-punti prinċipali.

(iii) sostna ulterjorament li dawn ma kienux l-uniċi kommunikazzjonijiet formali maħruġa u dan apparti l-valutazzjonijiet tal-portafoll kull tliet xhur li ndikaw bla ekwivoku l-valur tas-suq tal-istrumenti in kwistjoni;

(iv) informa lill-Arbitru Sostitut li saru mill-inqas ħames telefonati u laqgħat multipli bejn it-2017 u 2018 b'rabta mal-istatus tal-*Bonds* in kwistjoni;

(v) sostna li l-ilmentatriċi kienet ilha s-snin twal taf biċ-ċirkostanzi negattivi madwar il-*bonds*;

(vi) informa lill-Arbitru Sostitut li fid-19 ta' Ottubru 2017 ipprovda aġġornament lill-ilmentatriċi u li sa tard f'Jannar 2021 iċ-ċirkostanzi taż-żewġ *bonds* ġew diskussi wkoll mas-Sur Ivan Gaffiero f'liema żmien il-valutazzjonijiet tal-portafoll urew valur tas-suq qrib iż-żero;

(vii) u ġew annessi numru ta' dokumenti fosthom:

(a) Kommunikazzjoni (bla data) mingħand Crystal Finance Investments ndirizza *'Dear Client'* u li fiha il-klijent ġie nfurmat li il-9 ½ % Edcon (Proprietary) Ltd:2011-1.3.18 Reg-S Senior (BBML) ġew ristrutturati fi 3% K2016470219 (SOUTH AFRICA) LTD 2017-31.12.2022 REG S bir-*ratio* ta' 0.606141 għal kull *unit previously held*;
(b) *Portfolio Valuation* bid-data 30 ta' Ġunju 2018 skont liema valutazzjoni il- % *Total Return* kien ta' -98.72% fil-każ ta' Rickmers, u skont liema dokument il-*Porfolio Value* u l-*Account Value* kien ta' 168.67 Euro;
(c) *Recordings* ta' żewġ telefonati bejn l-ilmentatriċi u s-Sur John Gonzi u waħda mas-Sur Ivan Gaffiero.

6. Ra s-sottomissjonijiet ulterjuri tal-ilmentatriċi (tramite r-rappreżentanti legali tagħha) ddatata 16 ta' Ottubru 2023, f'liema ittra l-ilmentatriċi:[3]

(i) opponiet l-osservazzjoni tal-provditur tas-servizz li ma sostanzjatx l-allegazzjonijiet tagħha, li ma qalitx il-verita' rigward id-diskors tas-Sur Gonzi u li ppruvat tisgwida lill-Arbitru;

(ii) osservat li r-*recordings* li ntbatu sabiex jissostanzjaw it-teżi tal-provditur tas-servizz, li l-ilmentatriċi kienet ilha taf bil-problemi, fil-fatt jissostanzjaw l-allegazzjonijiet tal-ilmentatriċi li l-provditur tas-servizz baqa' jittamaha, sa qabel Jannar 2023.

7. Talab lil-provditur tas-servizz biex iforni aktar *recordings.* Wara din it-talba ngħata erba' *recordings* oħra bid-dati 6 ta' Lulju 2018, 21 ta' Jannar 2021 (waħda kontinwazzjoni tal-oħra għaliex inqatgħet il-linja), u oħra bid-data 22 ta' Jannar 2021.

8. Permezz ta' digriet bid-data 22 ta' Novembru 2023 stieden lill-ilmentatriċi u r-rappreżentanta legali tagħha sabiex jibgħatu kwalunkwe osservazzjonijiet dwar l-aħħar erba' *recordings* f'terminu stabbilit fl-istess digriet.

[3] Fil-qosor. Din mhix riproduzzjoni tal-ittra, iżda rijassunt tal-punti prinċipali.

9. Ikkunsidra r-risposta tal-ilmentatriċi tramite r-rappreżentanti legali tagħha bid-data 23 ta' Novembru 2023, f'liema risposta:[4]

(i) sostnew li s-Sinjura DC dejjem ċemplet, wriet interess u staqsiet dwar l-investimenti tagħha u li 'qatt ħadd qatt ma qalilha li l-bonds kienu falluti u / jew li allarmawha dwar is-sitwazzjoni tagħhom';

(ii) sostnew ukoll illi kemm is-Sur Gonzi kif ukoll is-Sur Gaffiero qatt ma qatgħulha qalbha minkejja l-*issues* kif ukoll li 'mill-konverżazzjonijiet li ġew preżentati jerġa' joħroġ ċar għal darb'oħra li qatt ma ntqal xejn mir-rappreżentanti tal-kumpannijja Calamatta Cuschieri Investments Services Ltd li huwa kumpatibbli ma' nuqqas ta' fiduċja u/jew biża fir-riżultat aħħari tal-investimenti';

(iii) offrew eżempji mir-*recordings* varji biex isostnu l-ipotesi tagħhom;

(iv) sostenew ukoll illi huwa ben ċar li kien fis-16 ta' Jannar 2023 li s-Sinjura DC saret taf li ma kien hemm l-ebda tama hekk kif il-bonds in kwistjoni kienu falluti, kif intqal lilha b'mod ċar u tond mis-Sinjura Rosanne Camilleri u 'qatt ħadd qabel ma kien skjett u qalilha biex taqta qalbha. Kienet is-Sinjura Rosanne Camileri...li tkellmet ċar mal-ilmentatriċi u żewġha, stante li la Michelle Stanmore, la John Gonzi u wisq anqas Ivan Gaffiero ma kienu qatt skjetti rigward l-istat tal-finanzi u l-andament tal-istess u dak li seta' jiġri kif fil-fatt seħħ u ċioe' li l-imsemmija bonds ifallu u jintilef kollox b'mod komplet.'

10. Ikkunsidra l-artiklu 21 (1) (c) tal-Kap 555 tal-Liġijiet ta' Malta skont liema artiklu:

> 'Arbitru għandu jkollu wkoll il-kompetenza li jisma' lmenti skont il-funzjonijiet tiegħu taħt l-artikolu 19(1) fir-rigward tal-imġiba ta' provditur tas-servizz finanzjarju li tkun seħħet wara l-bidu fis-seħħ ta' dan l-Att, jekk ilment jiġi reġistrat bil-miktub mal-provditur tas-servizz finanzjarju mhux iżjed tard minn sentejn wara l-ġurnata li fiha l-persuna li tkun qed tagħmel lilment l-ewwel kellha konoxxenza tal-kwistjonijiet li lmentat dwarhom.'

11. Ikkunsidra bir-reqqa r-risposti kollha taż-żewġ partijiet f'din il-kwistjoni, kif ukoll ir- *recordings* li ntbatulu mil-provditur tas-servizz.

12. Josserva illi:

(i) huwa minnu li l-kwistjoni ma bdietx f'Jannar tal-2023, iżda tmur lura numru ta' snin, kif ukoll illi l-*Portfolio Valuation* fl-2018 kien juri *portfolio value* ta' 168.67 Euro, jiġifieri telf sostanzjali meta wieħed jikkunsidra li l-ilmentatriċi nvestiet madwar ħmistax il-elf Euro fiż-żewġ *bonds* in kwistjoni;

(ii) huwa minnu wkoll li l-ittri tas-17 ta' Ġunju 2016 (rigward Edcon Group) kif ukoll l-ittra tas-7 ta' Lulju 2017 (rigward Rickmers Holding) indikaw l-eżistenza ta' problemi b'konnessjoni maż-żewġ investimenti. Dawn l-ittri pero' huma miktuba b'tali mod li min jaqrahom, speċjalment *lay person* jiġifieri persuna li ma taħdimx u li mhix mistħarrġa fil-qasam tas-servizzi finanzjarji, faċilment jingħata mpressjoni li m'għandhiex għalfejn talarma ruħha għaliex avolja hemm it-*trouble* għad hemm it-tama. E.ż.:

> *'The Edcon Group have obtained creditor support to defer cash interest payments...The Edcon Group believes that this cash-pay interest deferral will enhance the liquidity position of the*

[4] Fil-qosor.

Group by allowing it to have R1.6 billion and will allow the Group to prioritize investments around its ongoing operational turnaround and long term growth'.[5]

'Once we receive further details...we will communicate this accordingly. No further action is required at this stage and for any further information please contact your Investment Advisor.'[6]

(iii) ir-*recordings* huma partikolarment informattivi:

<u>Ir-*recording* tat-13 ta Lulju 2017:</u>[7]

John Gonzi:	Ir-Rickmers għaddejja minn restructuring u għada mhux konkluza, iġifieri dawn late September ha jerġaw jiltaqaw il-bord biex jaraw eżattament, għax kien hemm min kien interessat jixtri il-kumpanija, ir-Rickemers u anki xi banek. Iġifieri aħna ovjament meta xi ħaġa bhal din tiġri, aħna l-ewwel ħaġa ninformaw il-klijent.
[omissis]	
CC:	Issa aħna kelna wieħed li ma ħallas xejn interessi sewwa ? Issa żdied ieħor bil-problema ?
John Gonzi:	Issa, dan hemm Rickmers, li għamel restructuring, din ħabba dil-kumpanija taż-żejt affetwat is-shipping mhux Rickmers biss.
CC:	Xi ħaga oħra ġdida din mhux tad-darba l-oħra ?
John Gonzi:	Le, din oħra din ohra, qed tifhimni inti ? Issa, aħna once li dan ma jħallasx imgħax, ahna bilfors ikonna nitfawh għal rasu, biex imbagħad nibdew nittekiljawom wieħed wieħed mhux bħala pakkett. Issa, l- imgħax li rċeviet is-sinjura huwa fuq dawk iż-żewġ bonds l-oħrajn.
[omissis]	
CC:	Mela voldiri, aħna għadna problema ma wieħed minnom tiftakar?
John Gonzi:	L-Edcon, għax dawk kienu maqsumin f'erbgħa.
CC:	Eee, kienu maqsumin f'erbgħa
John Gonzi:	Iva, għal grazzja t'alla kienu maqsumin f'erbgħa
CC:	Sewwa voldiri, tas-sena l-oħra u xi ħadd ieħor miegħu ġew bil-problema
John Gonzi:	Iva, iva
CC:	U tnejn minnom untouchable, ma ġralhom xejn ?
John Gonzi:	Eżattament

[5] Ittra tas-17 ta' Ġunju 2016.
[6] Ittra tas-7 ta' Lulju 2017.
[7] Siltiet relevanti.

CC:	Sewwa sewwa
John Gonzi:	Issa, inti trid tejd ara, ovjament aħna ħa nżommukom infurmati eżattament fuq din tar-Rickmers, għax dik hija kumpanija kbira ħafna tar-Rickmers, dawn kienu ħa jiġu fi ftehim u kollox kien mixi tajjeb, fl-aħar minuta wieħed mid-diretturi sort of ma qabilx mal-banek u once li għamel hekk il-kumpanija ma setgħetx tħallas l-imgħax. Issa x'qed jigri huwa, mhuwix the end of the story, dawn f'September ha jerġgħu jiltaqaw u ħa jerġaw jagħmlu negotiation.
CC:	Ikollom l-Annual Meeting tagħhom
John Gonzi:	Eżattament
John Gonzi:	Issa irridu naraw eżattament x' se jiġri f'Settembru li ġej.
CC:	Forsi f'Settembru jerġaw jirranġaw

[omissis]

CC:	Issa voldiri, ma ġara xejn, imma huma bħala kapital mhemmx inkwiet qatt ?
John Gonzi:	Ismani, irridu naraw kif ha tiżvolġi l-affari, it-tnejn li huma għaddejjin restructuring, qisu l-għarr għadda. Issa irridu nirranġaw is-sitwazzjoni, dik li rridu nagħmlu Sur CC.
CC:	Orrajt
John Gonzi:	Ha nzommukom infurmati
CC:	Ok hi, orrajt
John Gonzi:	Għidilha sorry, naf li cemplet darbtejn dalgħodu, qed incemplu il-klijenti
CC to DC:	Qallek, jaf tircevihom, jaf le, logħba
John Gonzi:	Iva, ejja naraw, ejja naraw, ħa nkelmuk.
CC:	Orrajt
John Gonzi:	Grazzi, għidilha ma toqgħodx tippanikja għalissa

Ir-*recording* tad-19 ta' Ottubru 2017:[8]

CC:	Dik ma kellhiex, għalli jista jkun il-kont tiftakar, kellha kont u ma kinux tagħhom interessi imbgħad inti kont ettilna, bagħtulna ittra li forsi f Settembru jista jkun hemm xi żviluppi.

[omissis]

[8] Siltiet.

CC: Imbgħad kien hemm xi wieħed minnhom ma kienx qed jagħtikom interessi

John Gonzi: Le, għadha għaddejja il-qorti dik, tar-Rickmers

CC: Fuq dik, imbgħad bagħtulha ittra li f'Settembru jaf ikun hemm xi żvilupp

John Gonzi: Skużani, issa għax tħalt fis-sistema

CC: Sissa m'hemm xejn żvilupp fuqa dik ?

John Gonzi: Għadna m'hemmx żvilupp. Għadna il-qorti sfortunatament.

CC: Ijja ? ħażin

John Gonzi: Ijja, le imma naraw kif ha tiżvolġi u, ir-Rickmers.

CC: Voldiri, ma rriżulta xejn sissa minn Settembru jekk kellu jirriżulta xi ħaġa ?

John Gonzi: Emminni, qed nagħmlu minn kollox biex naraw, ħa nsolvu il-problemi

CC: Mmm, mmm

John Gonzi: Issa naraw, imma grazzi talli ċempilt Sur CC. Sewwa għamiltu, sewwa għamiltu

CC: F'Settembru għadna ma smajna xejn u issa Ottubru kwazi għadda, għidna ħa nċemplu waħda għalli jista jkun

John Gonzi: Le, le sewwa tagħmlu, xi kultant ċemplu meta tridu

CC: Voldiri ma tgħidx hemm xi ħjiel għal meta jew forsi jew hekk.

John Gonzi: Le, le, taf inti, meta titħol il-qorti qisek…

CC: Meta titħol il-qorti ma tafx meta

<u>Ir-*recording* tas-6 ta' Lulju 2018:</u>[9]

Mrs DC lmentat li ilha ġurnata tipprova taqbad ma Michelle Stanmore u fl-aħħar kellimha is-Sur John Gonzi. Mrs DC qaltlu li l-kont se jagħlaq fis-7 ta' Lulju, staqsietu dwar il-bilanċ u rrispondiha li għandhom problema bis-sistema u ma setax jirrispondiha. Għarrafha wkoll li Rickmers għadhom il-qorti, li se tirċievi dawk li mmaturaw, li Michelle Stanmore il-ġimgħa d-dieħla tkellimha dwar l-oħrajn. Speċifikament qalilha li l-ġimgħa ta' wara tkun tista taqbadha.

Mrs DC reġgħet saqsietu l-ammont ta' flus li se jibgħatulha kemm hu u s-Sur Gonzi rrisponda li ma setax jirrispondiha għaliex is-sistema mhix taħdem iżda se tieħu dawk fejn m'hemmx problema. Qalilha wkoll li jżommha nfurmata dwar l-oħrajn, li qed jaħdmu fuqhom, biex ma tinkwetax, qiegħedin il-qorti jagħmlu restructuring.

[9] Din hija l-*gist* tal-konverżazzjoni telefonika.

Rigward il-bilanċ Mr Gonzi staqsiha tafx kemm hu u Mrs DC rrispondiet li madwar 15,000. Rrispondiha li 14850 dawk fid-9 ta' Lulju 'jekk il-Bambin irid' jibgħatuhomlha. Mrs DC qaltlu 'bla interessi?' u hu rrispondiha fl-affermattiv.

Umbad is-Sur Gonzi kellem lil Mr DC li qallu li kienu nbiegħu bi prezz *discounted* u rata ta' interessi aktar baxx, iżda 'forsi jistgħu jitjiebu'. Għal din tal-aħħar is-Sur Gonzi rrisponda 'eżatt ehe'.

<u>Ir-*recording* tal-20 ta' Jannar 2021:</u>[10]

Ivan Gaffiero:	Jien jisimni Ivan Gaffiero, mil-uffiċċju tal-Mosta hawnhekk
[omissis]	
DC:	U għandi zewg kontijiet, kien qalli wieħed qegħdin maqbudin bil-qorti, dawk x'sar minnom ?
Ivan Gaffiero:	Ifhimni dawk għadhom m'hemm xejn alissa, voldiri, m'hemmx xi ħaġa likwida li inti tista tieħu bil-malti
DC:	Il-maria santi..
Ivan Gaffiero:	Baqaw kif inhuma dawk, fuq dak l-iktar li għandek inti, għax l-oħra m'hemm xejn voldiri
DC:	Jien għandi xi 7000 u ?
Ivan Gaffiero:	Le, imma dak m'hemm xejn bħalissa, bħala valur qabel ikun hemm, kif tgħid, ezitu ta' dil-ħaġa kif kienu kelmuk
DC:	Imma il-qorti kif baqgħu ?
Ivan Gaffiero:	Għadha ma nbidlitx, hija dik li hija. Aħna ma nkunux nafu ifhimni, dawn jgħidulna, għax din mhux xi ħaġa lokali, din xi ħaġa minn barra qed tifhimni ?
DC:	Ehe, ehe. Iġifieri f'kelma ohra ħa nibqa mingħajrom dawn ?
Ivan Gaffiero:	Għalissa iva. Aħna kif ikonna, ifhimni informazzjoni…
CC:	Hello Mr, ir-raġel jiena
Ivan Gaffiero:	Hello, Ivan Gaffiero jiena
[omissis]	
CC:	Issa l-aħħar darba bagħtulha statement lilha
Ivan Gaffiero:	Orrajt, ehe
CC:	Id-date 1-1 ta' dis-sena

[10] Siltiet

Ivan Gaffiero:	Ehe ?
CC:	Li jejdilha voldiri li għandha 7653 mar-Rickmers u l-ieħor 4000
Ivan Gaffiero:	Imma quantity ta' dak, kwantita dik
CC:	Għax huma kienu ħmistax il-elf kellha din, kellha sebgħa t'elef ma wieħed u sebgħa t'elef ma wieħed u dak Gonzi kien jejdilha wieħed bil-problema mal-qorti sewwa ? U l-ieħor b' xi problema taż-żejt kien jejd. U voldiri, dawn issa m'hemm xejn żviluppi minnhom għax dawn ilna xi tlett snin ta' biha dil-problema kienu għadhom… Crystal Investments
Ivan Gaffiero:	Dawn ikunu sitwazzjonijiet, ħa nejdlek, li jekk ma jkunx hemm żviluppi, is-sitwazzjoni tibqa kif hija
CC:	Ġifiri bħalissa s-sitwazzjoni prezenta zero qedgħa voldiri ?
Ivan Gaffiero:	Iva, ezatt ezatt
CC:	Ġifiri minn ħmistax il-elf, zero ?
Ivan Gaffiero:	Bħalissa, iva
CC:	Allura kif jidhru f'dal statement hekk ?
Ivan Gaffiero:	Imma dak jidhru, ħa nejdlek kif jidhru, minus jidhru jekk tarhom
CC:	E, wieħed minnom minus, iva qiegħed
Ivan Gaffiero:	Bil-minus jidher għalhekk, ġifiri mhux plus bl-aħmar.
CC:	Dan li kien tal-qorti bil-minus ?
Ivan Gaffiero:	Eżatt, eżatt hekk huwa
CC:	Voldiri, dak għadu mixi il-process jew voldiri wieqaf ?
Ivan Gaffiero:	Niċċekjaw fuqha għax din kif għidtlek dawn xi ħaġa minn barra minn Malta u ġieli qas l-informazzjoni ma jaddulna, il-problema hija. Aħna kif ġa għidt lis-sinjura, kif ikonna xi ħaġa, aħna ovjament m'hemmx hija biss u ifhimni, m'hemmx intom biss, navżaw il-klijenti kollha f'dak il każ.
CC:	Imma voldiri, fuq il-każ l-ieħor x'sar minnom, tal-qorti ?
Ivan Gaffiero:	Mela, l-Edcon, dawn niċċekjalek fuqhom ngħidlek il-verita.
CC:	Edcon South Africa
Ivan Gaffiero:	Dak irrid niċċekjalek fuqhom ta',ħa nara s-sitwazzjoni kif inhi eżatt.

CC:	Voldiri, inti ma jista' ikun hemm qatt żviluppi taħseb dawn ? Għax dan kien qalilna lilna Gonzi, li aħjar tħalluhom għax jista ma żmien jirranġa xi ħaġa
Ivan Gaffiero:	Le dik hi, ħa ngħidlek, imbilli tiġbed, qed tifhimni
CC:	Inti tista tiġbed xi ħaġa, jew ma tista tiġbed xejn ?
Ivan Gaffiero:	Xejn xejn, m'hemm xejn li tista' tiġbed, le ta'
CC:	Qishom mitlufin għalissa
Ivan Gaffiero:	Għalissa. Bħalissa s-sitwazzjoni hi dik li hi.
CC:	Għalissa question mark. Jista jkun hemm żviluppi voldiri jew m'hemmx tama ?
Ivan Gaffiero:	Jien naralek ta' voldiri, qed nitħol daqxejn fiha, ifhimni rrid nara mhux naqbad u ngħidlek hekk, imma l-affarijiet la ma nbidlux, aħna dejjem jgħidulna l-informazzjoni u juppdatjawna
CC:	Iva, iva imma ħeqq…għalhekk l-aħħar statement dan li bagħatulna lilna, li qed nejdlek jien.
Ivan Gaffiero:	Ezatt, ezatt. Għalissa kollox għadu kif inhuwa. Qed tifħem ?
Ivan Gaffiero:	Jiena ħa niċċekjalek fuq tal-ieħor. Filkaz nerġa nkelimkom.
CC:	Voldiri l-problema naħseb, kien hemm ħafna nies magħna dawn ?
Ivan Gaffiero:	Ifhimni, hekk huwa. Dan mhux hemm biss inti, din mhux xi ħaga intom.
CC:	Iva, imma affarijiet li ħadd ma jieħu pjacir bihom dawn l-affarijiet.
Ivan Gaffiero:	Kulħadd tiegħu iħoss
CC:	Heqq, mhux ovja
Ivan Gaffiero:	Jekk noqorsok, ha tgħidli ah, ovja
CC:	Imma aħna dejjem kienet bit-tagħma li ħa jitrangaw l-affarijiet qisu kienet. Ma kienx hemm dik fehma kif qed tgħidilna inti li m'hemmx tama.
Ivan Gaffiero:	Le, mhux qed ngħidlek hekk jien
CC:	Hekk qisek qed tgħid minn diskorsok inti
Ivan Gaffiero:	Jien qed ngħidlek, l-affarijiet irrid narahom sewwa l-ewwel
Ivan Gaffiero:	Jekk ħa jkun hemm xi tibdil, tajjeb u ħazin, il-kumpanija ha tgħidilkom

CC: U din, inti taħseb li wieħed għandu jmur ghand l-arbitraġġ din biha, din il-problema

Ivan Gaffiero: Ha ngħidlek, jiena mhux ngħidlek x'tagħmel u ma tagħmilx….

CC: Qisek qed tħallini…

Ivan Gaffiero: Le le, inti għandek dritt..id-dritt għal arbitraġġ huwa f'idejk. Jien mhux ħa ngħidlek tmurx jew tmur, ma tarax. Dak huwa dritt tiegħek x'tagħmel…

CC: Le le, mhux hekk, dażgur

Ivan Gaffiero: Dak huwa dritt tiegħek

CC: U jekk tgħidli, forsi hemm tama, hemm xi ħaga, jekk m'hemmx tama, ma nafx kif taqbad tgħid

Ivan Gaffiero: Le le naf, għandek ragun

[omissis]

CC: Hallina bit-tama Gonzi, ħa ngħid hekk

Ivan Gaffiero: Inti jimporta nerġa nċempillek Sur CC, ħalli nara dawk u nitkelmu

CC: Orrajt, erġa ċemplilna. Ha ntik in-number, 99841890

Ivan Gaffiero: Nkelmek ta', tajjeb ?

CC: Orrajt hi, orrajt

Ivan Gaffiero: Thank you, ta'

CC: Caw

Ivan Gaffiero: Caw, caw

<u>Ir-*recordings* tal-21 ta' Jannar 2021[11]</u>

Jidher li s-Sur Ivan Gaffiero ċempel hu lis-Sinjuri C għarrafħom li s-sitwazzjoni għadha ma nbidlitx, li f'każijiet simili l-affarijiet idumu, iddum biex tinqata', li jidħlu ċertu qrati, tribunali, u t-tqassim idum biex isir, iridu jaraw eżatti min kellu x'jieħu, x'jagħti, umbad wara jiddeċiedu kif se titqassmu.

Għal din l-ispjegazzjoni Mrs DC staqsietu speċifikament 'Imma taħseb li nitlifħom Ivan?' u għal din id-domanda rrisponda li ma jistax jgħidilha la iva u lanqas le.

Mrs DC qaltlu li s-Sur Gonzi kien jgħidilhom biex iħalluhom hemm u l-affarijiet jistgħu jitjiebu; għal dan il-kumment is-Sur Gaffiero qalilha li din hija possibilta' wkoll.

[11] Din ukoll hija l-*gist* tal-konverżazzjoni telefonika

Is-Sur Gaffiero qalilha speċifikament li meta kumpanija tmur ħażin, 'tfalli bil-Malti' ma jfisirx li ma jkollhiex l-assi, tbiegħhom, minn dak li tiġbor tqassam. Qalilha wkoll li dawn l-affarijiet jieħdu ż-żmien imma assiguraha li tajjeb jew ħażin, jinfurmaha.

Ir-*recording* tal-22 ta' Jannar 2021:

Ivan Gaffiero	Hello, Calamatta Cuschieri.
DC	Hello, Ivan. Aw DC erġajt ċempiltlek. Tgħidlix għax ħa ikun fitta. Bonġu.
Ivan Gaffiero	Le le ma tarax.
DC	Isma ħa ngħidlek, għax ilbieraħ qed ngħid ir-raġel fuq li għidtli inti u qalli fuq il-kont iż-żgħir ta' 4000.. Aħna kellna xi ħaġa miktuba li kienu qalulna li dawk ħa jalqu 2022
Ivan Gaffiero	22, l-Edcon
DC	Ehe, ġifiri dawk ħa jalqu 2022?
Ivan Gaffiero	Huma dawk, il-kumpanija ukoll hemm xi nkwiet fuqħa dik.
DC	Ukoll?
Ivan Gaffiero	Iva, imma tafu suppost.
CC	Bonġu, għax dik l-aħħar darba kellna ittini risposta fuq l-ewwel waħda, mhux fuq tal-qorti għax tal-qorti nafu bija li jla u li tihu naqa fit-tul.
Ivan Gaffiero	Ehhh alright.
CC	Inti kellek tiċċekjalna fuq 7000 l-oħra, issa il 7000 l-oħra nafu. 3 snin ilu Gonzi kien qallilna li il-kumpanija biegħet is-sħares tagħħa lil-kumpanija l-oħra
Ivan Gaffiero	L-Edcon uwx?
CC	Bil-0.66 minflok bil-1, allura minn 7000 gew 4500. Is somma ġiet 4500 minflokk 7000 għax niżlu
Ivan Gaffiero	Eżatt.
CC	Issa imbgħad kien qalillna li dawn mhux ħa ituk interessi, ħa jiżdidu mal-kapital sa 2022 qallilna. Qallilna għalissa ma tmissuhomx sa 2022 sa Lujlu, xi ħaġa ta' Lujlu.
Ivan Gaffiero	Le, sa Diċembru
CC	9th July hemm xi ħaġa kellna ta'

Ivan Gaffiero Jiena id-data li andi 31st December 2022

CC Da ħawn mela ikunu closing date?

Ivan Gaffiero Closing date trid tkun eżatt. Issa voldiri sa dakiniħar jiena ma nafx x'ħa jiġri 2022.

CC Għadek ma tafx x'ħa jiġri?

Ivan Gaffiero Of course li le, qas għada ma naf x'ħa jiġri.

CC Voldiri qas dawn m' hemm garanzijja fuqom?

Ivan Gaffiero Ħa nitkellem ċar mieghek. Jhekk illum tixtri bond, ħa nitkellmu xi ħaġa oħra. Tixtri bond illum ta kumpanija.

CC U jinżlu huwx?

Ivan Gaffiero Le, le ħa ntik tal-Corinthia eżempju u tixtri bond minn hawn u 10 snin oħra.. Ehe, inti suppost tħallas mija u tihu mija lura pero m'hemm l-ebda garanzija, l-iktar hekk ma ikunx secured! Allura jiena ma nistax ngħidlek li sa 10 snin oħra ħa toħodom, jiena nista ngħidlek ehe dil-kumpanija soda għanda ċertu…

CC Din tidher soda dil-kumpanija, aħjar min ta qabel.

Ivan Gaffiero Liem hija, L'Edcon uwx?

CC Dik li xtraw is-shares ta' l-oħra.

Ivan Gaffiero Ħa ngħidlek, pero bħalissa il-valur tagħhom huwa baxx ukoll.

CC Sewwa baxx, uwijja imma dawk qed tigbidom issa imma, jekk jigi għal closing date jibqaw baxxi?

Ivan Gaffiero Dik ma nistax ngħidlek.

CC Hekk dik ma tistax.

CC Mhux ġifiri jibqa dak l-ammont żgur il-4500

Ivan Gaffiero Le, ma nistax ngħidlek..

CC Jista jilgħab ukoll?

Ivan Gaffiero Eżatt, hekk hu.

CC Imma hekk ikun voldiri l-ammont jibqa 4500 ezempju…

Ivan Gaffiero Jekk ħa ngħidlek iċ-ċirkustanzi huma tajbin tal-kumpanija biex tħallas 4500, 4500 tihu lura fil 2022

CC U l interessi voldiri, li qallilna li ħa jizdidiu magħhom dak mhux sa jkunu qegħdin jizdidu magħhom?

Ivan Gaffiero Hawnhekk m' għandix indikazjoni li qed jizdid.

CC Jiena dejjem qed nghid x'kien qallilna l advisor tagħha. Issa hekk l advisor kien qed jigdeb, qed nigdeb jien.

Ivan Gaffiero Le le, ma tarax

CC Imma hekk kienet il bicca tax-xogħol, ġifiri daw kien qalilna konna accetajna li daw min 7000 jigu 4500 bħal kif ngħidu m'hemmx x'tagħmel la marret ħazin, imma daw il 4500 zguraħmona l-interessi li noħduwom fil-2022 qed tiprova tifimni? Ma stajnix insalvu 10,000 alinqas niprovaw insalvaw 5000.

Ivan Gaffiero Inti bħalissa is-sitwazjoni dik li hija voldiri. Inti statements tircievu tagħna huwx?

CC Iva imma, dak għamilna zball aħna li nircivuwom bl-emails, qabel konna nircivom fuq karta u daz-zmien nircivuwom by email. Għax email ma tkunx komda. Għalekk dejjem aħjar kieku nircivuwom b'karta

Ivan Gaffiero Le imma..

CC Le, imma aħjar b'karta

Ivan Gaffiero Dik statement normali eh dik.

CC Iva iva, l-aħħar wieħed semmejtlek kemm hemm, l-aħħar statement għidtlek kif qiegħed, hemm dak tal-qorti qiegħed bil-minus kif għidt inti tal 7500, u dawn tal 4532 xi ħaġa, dawn ma jidrux bil-minus imma.

Ivan Gaffiero Ħa nara xi ħaġa ta'.

CC Ma jidrux f'lis-statement daw.

Ivan Gaffiero Le, imma il valur tagħhom kif jidher, inti fuq lis-statement kif qed tarah?

CC Le bħalissa mhux qihed quddiemi, imma memx minus jider.. il valur naqas.. il valur tas share niżel uwx?

Ivan Gaffiero Il valur ta' huma inifisom bħalissa huwa.. niżel

CC Niżel ħafna?

Ivan Gaffiero Niżel ħafna.

CC Iva iva, imma dak kif qed ngħidu fuq bond inti.. Inti sakemm ikollok il maturity date jista jitla ħafna jew jinżel ħafna

Ivan Gaffiero Ijwaa, jista jitla u iħallas jew jinżel u ma iħallasx

CC	Mal-maturity date imbgħad irridu nitkellmu.
Ivan Gaffiero	Għadni ma nafx x'ħa jiġri..
CC	Inti hekk qed tgħidilna inti, pero Gonzi kien qallilna li mal-maturity date il-4500 kwazi zguri, qed tifimni? Għalekk kien qallilna inħalluwom hemm. Qallilna ax dak ħa niħduwom kwazi zgur allura għadna ejja alinqas xi ħaġa ħa nihdu min dik il-kwantita.
Ivan Gaffiero	Ħa ngħidlek, ahna irridu nistennew sa dik id-data
CC	Imbgħad ħa jkollna nitkellmu fuq dik id-data
Ivan Gaffiero	Eżatt, imbgħdt nitkellmu fuq dik id-data
Ivan Gaffiero	Li ngħidlek issa zgur, mhux zgur uwhekk..
CC	Mela ġifiri inti għalissa ma tistax titkellem inti ax jistgħu jitilgħu u jinzlu
Ivan Gaffiero	Mhux hekk il prezz tagħhom huwx.
CC	Imma voldiri issa inti gejt officjament, inti responsabli b'din is-sittwazzjoni, ġifiri miegħek irridu insolvuwa din il-problema
Ivan Gaffiero	Eżatt, kemm titkellmu miegħi

13. Jikkonkludi illi:

(i) m'hemmx dubju li s-Sur Gonzi baqa' jittama lill-ilmentatriċi kif ukoll lir-raġel tagħha. Id-diskors 'irridu naraw kif se tisvolġi l-affari, t-tnejn li huma għaddejjin restructuring, l-agħar għadda, issa rridu nirranġaw is-sitwazzjoni dik li rridu nagħmlu Sur CC...', u 'Għidilha ma toqgħodx tippenikja għalissa' huwa diskors ta' tama li l-affarijiet kapaċi jitranġaw. Dment li baqa' jittamahom ħadd ma jista' jlumhom li baqgħu jistennew u li straħu fuq kliemu. Lanqas ma jista' jippretendi l-provditur tas-servizz li minn naħħa waħda jittamahom u min-naħħa l-oħra meta jaqbillu jqajjem il-presrkrizzjoni;

(ii) is-sitwazzjoni pero' nbidlet meta daħal is-Sur Ivan Gaffiero fl-istorja minflok is-Sur Gonzi. Lill-ilmentatriċi u lir-raġel tagħha[12] kkonferma li Rickmers kienet *in liquidation* għaliex kienet falliet, u li l-*bonds* ta' Edcon kienu nbiegħu bi prezz skontat, u li xejn ma kien garantit, la li jieħdu xi ħaġa lura mir-Rickmers u lanqas li l-valur tad-*discounted bonds* tal-Edcon ma kien fiss u li jittieħdu lura meta l-*bonds* jimmaturaw. Is-Sur Gaffiero, fil-waqt li pprova jimmeniġja s-sitwazzjoni mill-aħjar li seta', lill-ilmentatriċi u lir-raġel tagħha ma ħbielhomx il-verita'. Meta per eżempju qalilhom li jaraw fil-*maturity date* tal-*bonds* tal-Edcon kemm jieħdu mill-erbat elef Euro[13], ma kienx qiegħed jittamahom iżda kien qiegħed igħidilhom stat ta' fatt jiġifieri li fil-*maturity date* ikunu jafu l-aħħar valur tal-*bonds* in kwistjoni. Jista' jkun li s-Sinjuri C ma fhemux <u>l-implikazzjonijiet</u> ta' l-istennar sad-data tal-maturita' tal-*bonds* imma l-fatti kienu jafuhom u ma kien hemm xejn xi jżommhom, f'sitwazzjoni daqshekk prekarja, milli

---

[12] Is-Sur CC mhux ilmentatur f'dan il-każ, iżda mir-*recordings* joħroġ ċar li ħa sehem attiv f'din l-istorja, flimkien ma' martu. Fil-fatt ħafna drabi kienet tgħaddilu t-telefon hija stess u b'hekk kienet tawtorizzah jitkellem f'isimha. M'hemmx dubju li hi kienet tkun taf x'kien qed jingħad fuq it-telefon u għalhekk, kliem u għemil is-Sur CC jgħoddu għas-Sinjura DC wkoll.

[13] Figura approssimattiva.

jieħdu parir professjonali indipendenti, jew li jqajmu l-punti prinċipali tal-ilment eventwali tagħhom f'dak l-stadju[14] permezz ta' lment taħt il-Kap 555 tal-Liġijiet ta' Malta. Min-naħħa tas-Sur Gaffiero, meta qabel mas-Sur CC li jistennew sal-*maturity* għaliex fuq kollox is-Sur CC semmielu l-*maturity date* fil-konverżazzjoni telefonika, b'daqshekk ma kienx qiegħed jittamahom lis-Sinjuri C jew jagħtihom parir biex jistennew sal-*maturity date,* jew jgħidilhom biex jistennew sal-*maturity date* biex jieħdu xi forma ta' azzjoni inkluż taħt il-liġi Kap 555. Fil-waqt li f'Jannar 2021 Mr Gaffiero ma setax jobsor x'se jkun l-eżitu ta' din is-sitwazzjoni fl-2022, fehemhom sew partikolarment lis-Sur CC x'kienet is-sitwazzjoni jiġifieri li Rickmers kienet falliet u li l-Edcon wara li tilfu parti sostanzjali mil-valur tal-*bonds* lanqas id-differenza ma kienet garantita, u m'hemmx dubju li s-Sur CC fehem sew li s-sitwazzjoni kienet ferm aktar prekarja fil-2021 milli kien qalilhom is-Sur John Gonzi snin qabel. Peress li s-Sinjura DC kienet tqabbad lir-raġel tagħha jitkellem għaliha allura dak li qalu lilu qaluh lilha wkoll, u li dak li jgħodd għalih jgħodd għaliha wkoll;

(iii) l-ilmentatriċi u r-raġel tagħha fhemu s-sitwazzjoni iżda għażlu li jistennew sa' Diċembru 2022 biex jaraw forsi, fi kliemhom stess, forsi jieħdu xi ħaġa mad-*date of maturity* tal-Edcon *bonds*. Baqgħu jittamaw, u ma ħadux azzjoni, avolja kienu ben informati f'Jannar 2021 dwar x'kienet is-sitwazzjoni fejn jikkonċerna kemm ir-Rickmers kif ukoll l-Edcon *bonds*. **Il-konverżazzjoni telefonika tat-22 ta' Jannar 2021 hija evidenza ta' dan** u jekk kien hemm xi ħjiel qabel din id-data li forsi l-provditur tas-servizz ma kienx ċar fid-diskors, jew li baqa' jittamahom, jew agħar minn hekk li żgwidahom, dan kollu sfaxxa fit-22 ta' Jannar 2021;

(iv) li l-perjodu ta' sentejn (art. 22 ta' Kap 555) beda jiskatta minn dakinhar jiġifieri mit-22 ta' Jannar 2021 għaliex dakinhar żgur li kienu fehmu s-sitwazzjoni prekarja tal-investimenti in kwistjoni u dakinhar is-Sur Gaffiero spjegalhom sew is-sitwazzjoni kif kienet u r-riskji x'kienu. Isegwi allura li meta l-ilmentaturi ħadu azzjoni permezz tal-ittra tal-24 ta' Marzu 2023, kien tard wisq għaliex il-perjodu ta' sentejn kien laħaq għadda u

(v) għaldaqstant **jilqa'** l-eċċezzjoni preliminari tal-provditur tas-servizz u fid-dawl ta' dan jiddikjara li mhux se jieħu aktar konjizzjoni ta' dan l-ilment.

Kull parti tbati l-ispejjeż tagħha.

Dr Ivan Mifsud

Arbitru Sostitut

5 ta' Diċembru 2023

[14] Il-punti prinċipali kienu jinkludu bejgħ ta' *high risk bond* meta l-ilmentatriċi riedet *bond* fis-sikur, eċċ.